

Pascale Platel en Inne Goris in première met producties voor kinderen

Pascale Platel en Inne Goris maken allebei jeugdtheatervoorstellingen die ook volwassenen intrigeren. Ze hebben allebei hun eerste stappen in de podiumkunsten gezet bij Bronks. Ze kregen allebei de 1000 Watt-prijs, en ze maken producties die totaal anders zijn dan alles wat het landschap verder te bieden heeft. En ze gaan ook nog allebei volgende week in première met een nieuw stuk. Toch konden ze als persoon niet meer verschillen. DOOR GRIET OP DE BEECK / FOTO'S TIM DIRVEN

PASCALE PLATEL:

'Er helemaal in duiken, zo moet het'

(gaat op 24 september in Bronks in première met Kipkappen, voor 6+)

Pascale Platel: "Ik verdiep me niet in de wereld van zesjarigen om dan een voorstelling te maken. Ik wil iets vertellen aan de mensen, en ik zie wel of kinderen dat begrijpen. Ik denk daar verder niet eens zo over na. Ik weet dat ze in de zaal zitten, en dan komt die klik bijna automatisch."

"In het begin staan er ik-weet-niet-hoeveel woorden in de tekst die kinderen niet begrijpen. Die gooi ik er niet meteen uit. Ze begrijpen meer dan je denkt, en ze hoeven ook niet per se elk detail te vatten. En soms is het ook goed dat ze op hun tenen moeten gaan staan. Ik herinner me hoe spannend ik dat vroeger zelf vond."

"Ik heb iets kinds in mij. Ik speel graag spelletjes met mensen die mij aankunnen. Ik stel ook veel vragen. Omdat ik echt graag het antwoord wil weten, maar ook omdat ik mij anders te snel vervel. Er zijn er die mij te confronterend vinden, te intens. Daar word ik wel eens triest van."

"Ik begrijp ook wel dat mensen zich willen wegsteek. Iedereen heeft geheimen. Ik ook, al zou ik nu diep moeten nadenken om er mij eentje voor de geest te kunnen halen. Hoe ouder ik word, hoe minder ik het gevoel heb dat ik mezelf moet verstoppen. Omdat ik ook maar bezig ben met dezelfde dingen waarmee iedereen bezig is. Niets menselijks is mij vreemd. Ik vind dat een plezante ontwikkeling, want zo treed ik meer dan ooit met open vizioer anderen tegemoet."

"Die openheid helpt mij op alle vlakken. Ook in het theater. Want dat bestaat bij gratie van de wisselwerking. Er gebeurt altijd iets in het publiek. Soms leuk, soms lastig. En dat bepaalt mij, en dus de voorstelling. Kindjes reageren heel uitgesproken. Ik hou van hun over-

gave. Ik herinner me een keer tijdens 'Ola Pola Potloodgat': op de eerste rij zaten er kleuters op een bank. En op een bepaald moment duw ik Randi (De Vlieghe) naar voor, en die kindjes gingen zo op in dat moment dat ze zo heftig achterover hielden dat de hele bank naar achter stuikte. Al die spartelende voetjes in de lucht, dat was zo'n grappig beeld. Dat is het 'wijze', dat die kinderen zo kan inpakken. Tenminste, als ze het interessant vinden. Anders beginnen ze te rommelen."

"Kinderen zijn in het algemeen minder braaf dan vroeger. Dat is niet erg. Er mag een beetje ambiance zijn in de zaal. Ik vind het altijd verschrikkelijk als ik een juf vooraf hoor zeggen: 'Nu allemaal stilzitten en zwijgen'. Wij moeten daar voor zorgen, op de scène."

Altijd maar verliefd

"Tijdens een voorstelling ben ik weg van de wereld, ik zit helemaal in dat stuk. Alsof ik in een zwembad duik en er pas op het einde van de voorstelling weer uitkom. Pas op, dat lukt niet altijd. Het is bijna gelijk vrijen: dat is ook niet altijd goed. Je begint eraan, en dan is het afwachten. Ik heb wel geleerd: als je niet meer per se iets wil bereiken, dan gebeurt het."

"Ik doe het liever en liever, theater maken. Omdat ik er anders tegenvoer sta, denk ik. Het gaat meer om het plezier van het bicoleren: spelen met taal, samenwerken met inspirerende, wijze mensen en dromen realiseren, fantasieën tot leven brengen. En dan maar hopen dat we toeschouwers kunnen raken, dat ze zich in ons verhaal herkennen."

"Het is heel spannend om met een groep mensen aan het begin van de repetities in een tunnel te kruipen en er pas op de dag van de première weer uit te komen. Dat is zo intens, met niets te vergelijken."

"Vroeger vond ik het moeilijk om men-

sen toe te laten tijdens het repetitieproces, want ik werd teveel beïnvloed. Vond er iemand -eender wie- iets niet goed, ik zou het meteen geschrapt hebben. Nu leer ik om alsmat vroeger in het repetitieproces de deuren van de repetitieruimte open te gooien. Dat is niet altijd makkelijk, maar ik leer er wel van bij."

"Het maakt mij ook weerbaarder. Het werk slopte mij vroeger helemaal op. Nu gaat het beter. Ik ben minder opgefokt. Ik kan naar mijn zoon luisteren als ik thuiskom. Of twee weken voor een pre-

doet, beleeft je ook van alles, merk ik."

"Of theater niet ook een vlucht is? Goh, waarschijnlijk wel. Op de scène zijn de dingen inderdaad hoe ik het wil. Een brok losgeslagen fantasie en energie. Maar dat is alvast geen destructief soort vluchten."

"Weet je wanneer de dingen het meeste pijn doen? Als je niet weet waarom je pijn hebt. Dat is ontregelend, dat maakt je bang en rusteloos. Kan je er wel de vinger op leggen, dan is het mogelijk om z'n gevoel gewoon te laten bestaan. Het vast

Inne Goris over Pascale Platel:

'Pascale is een hele hartelijke vrouw. Ze komt ergens binnen en ze vult de kamer. Je kan niet anders dan naar haar kijken en luisteren. Op een scène cultiveert ze dat divagehalte graag. Maar ik zie haar het liefst als ze zich eens kwetsbaar durft te tonen. Geestig is ze altijd, maar dan is ze op haar mooist'

mière's avonds iets gaan drinken en niet met mijn voorstelling bezig zijn."

"Vroeger was het anders, maar dat had ook zijn voordelen. Ik was de weken voor de première voortdurend in een staat van verliefdheid. Ik had die kicks en die aandacht nodig om te kunnen presteren. Maar soms was het ook vervelend, want het maakt je wel kwetsbaar. Je legt de dingen heel erg buiten jezelf."

"Weet je hoe ik het afgeleerd heb? Door te duiken: in al die hoogtes en die laagtes. Opgaan in het gevoel, het moment. Het is zo makkelijk om te vluchten: in drank, in seks, in eten. Maar als je dat niet

te stellen, zonder meer. Ik heb dat regelmatig. Dat ik opeens ontdek: tiens, tiens, ik ben jaloez. Daar voer ik dan met mezelf gesprekken over: 'Dat is verrassend, hé. Je dacht dat je daarvan verlost was, maar nee.'"

Zo beroemd als Madonna

"Ik ben anders dan de meeste mensen. Zij kunnen opstaan, en een nieuwe keuken laten installeren. Of 's avonds gaan eten met vrienden, en kuisen in het weekend. Ik ga graag bij mensen op bezoek waar om vier uur de koffie op tafel komt."

Dat brengt rust. Maar mijn leven zit zo niet in mekaar. Alles is onvoorspelbaar, ik kan mijn zaken niet keurig regelen. Dat is geen cadeau, ik voel mezelf vaak buiten de maatschappij staan."

"En toch, het is verschrikkelijk moeilijk om te doen, maar ik vind: als je jezelf toestaat om te zijn wie je bent, dan heb je de sleutel te pakken. Dat houdt trouwens in dat je de ander ook laat zijn wie hij is. Daar gaat 'Kipkappen' onder andere ook over. Over het accepteren van elkaar, hoe verschillend je ook bent. Ik heb veel van mezelf in deze voorstelling gestopt. Al is dat misschien niet zo eerstegraads duidelijk. Er is het verhaal: over een man die al heel lang op zoek is naar een vrouw, en om haar opnieuw te kunnen ontmoeten, vermoet hij zich als een van de kindjes die deelnemen aan haar kipkaplessen. Dat vertel ik, en al de rest is jullie probleem."

"Volwassenen vragen me vaak wat zus of zo voor mij betekent. Maar ik weet niet meer dan jij of dat kindje van zes op de première straks. Kinderen stellen zulke vragen trouwens nooit. Zij willen weten of dit een prui is, of mijn echt haar. Soms leveren mijn voorstellingen heel verschillende reacties en interpretaties op. En dat is ook het schone. Duzend antwoorden op één vraag en ze zijn allemaal juist. Dat wil ik meegeven aan die jonge toeschouwers: het is niet omdat ik de juf ben dat ik gelijk heb. Het is niet omdat ik als volwassene iets beweer, dat het ook juist is. Er zijn zoveel mogelijkheden, je moet zelf zoeken."

"Ik ben eenenveertig, en ik ben heel blij met hoe mijn leven nu is. Maar ik droom van een nog grotere staat van diep 'contentement'. Voor mij en de mensen in mijn omgeving. Dat wij alle dagen blij en vrij mogen zijn, wat dat ook moge betekenen. En welke hoop ik heb opgegeven? Om zo beroemd te worden als Madonna." (lacht)

(gaat op 21 september in première met Vader, Moeder, ik en Wij in HETPALEIS, voor 5+ (coproductie LOD))

Inné Goris: "De keuze voor een leeftijdsgroep wordt bepaald door het materiaal. In dit geval ben ik als een blok gevallen voor 'Picknick op de wenteltrap' van Esther Jansma. Een heel filosofisch boek over een meisje van een jaar of vijf. Dan maak ik die voorstelling automatisch ook voor die doelgroep. In 'Vader, Moeder, ik en Wij' is de vader dood. Het kind treedt in haar eentje dapper de verwarrende wereld tegemoet, en daar denkt ze van alles bij. Hele slimme en naïeve dingen. Die verhalen we niet alleen in tekst, maar ook in videoprojectie en live muziek. Gisteren op een doorloop hoorde ik iemand zeggen: 'Het is zware kost'. Ik dacht: 'Bon, daar gaan we weer.' (lacht)

"Ik maak bijvoorbeeld elke keer behoorlijk donkere voorstellingen. Ook voor kinderen. Daar willen volwassenen wel eens ontregeld op reageren. Maar ik vind: de dood hoort bij het leven, dat weten vijfjarigen ook. Ze gaan er alleen anders mee om. Ik zat eens in een auto toen aan een meisje werd verteld dat oma dood was. 'En wat betekent dat dan?' 'Dat we niet niet meer op bezoek kunnen.' Er werden nog een paar zinnen gezegd. Waarop zij weer: 'Ah, oké. Ik heb wel honger, wanneer gaan we eten?' In hun wereld hebben de dingen een veel grotere lichtheid."

"Zij hebben ook allerlei kwaliteiten die wij zijn kwijtgespeeld. Verbeelding bijvoorbeeld. Ik stond eens in het MuziekA bij een kunstwerk: een ladder die noch de

grond, noch het plafond raakte. Opeens gaat een jongetje van een jaar of acht onder die ladder staan, hij kijkt naar boven en zegt gortdorst: 'Ja, dat is dan de eeuwigheid'. Fantastisch toch."

"Een mens kan in het leven niet aan de

moelijke hoofdstukken ontsnappen. Als ik in de kranten lees hoeveel mensen er aan de antidepressiva zitten, en hoe hoog de zelfmoordcijfers zijn, vraag ik me toch af: zijn we niet te veel bezig met het idee dat geluk maakbaar is? Leven we niet in een

maatschappij waar niemand er nog tegen kan dat het fout loopt? Dat je verdriet en pijn zal hebben? Waarom zou ik dat als maker uit de weg moeten gaan? Kinderen en jongeren worden daar ook mee geconfronteerd."

Alweer een dode vader

"Ik denk wel dat ik veel van mezelf in een voorstelling stop, soms hele persoonlijke dingen, maar ik heb meestal zelf pas met vertragen door wat precies. Vroeger kon het mij dan opeens duidelijk worden, twee dagen voor de première of zo. Nu komen de inzichten toch al iets vroeger. Maar een voorstelling is nooit een letterlijke vertaling van wat ik op dat moment voel of meemaak. Ik ben op dit moment heel gelukkig. Ik ga trouwen binnenkort, alles gaat goed. Ik herinner me dat iemand mij vroeg: 'En ga je nu vrolijke voorstellingen maken?' Ik moest er toen al om lachen: 'Ik vrees ervoor'. En kijk, er zit alweer een dode vader in dit stuk."

"Ik heb theater nodig. Ik word onrustig als ik een tijdje niks maak. Ik ben onlangs een hele tijd bezig geweest met een instel-

INNE GORIS: 'Ik vind het mooi om dingen

niet te zeggen'

latie. Ook boeiend, maar ik voel als ik weer met een ploeg in een repetitiekot kan krui- pen, dat ik helemaal opleef. Ik vind het fan- tastisch om samen met zo'n groep te zoe- ken en een voorstelling te zien groeien.

"Ik werk niet alleen met professionele acteurs, soms kies ik ook voor amateurs of voor kinderen en jongeren. Ik ben er niet zo mee bezig, wat iemand is. Het onder- scheid dat mij misschien nog het meest interesseert is dat tussen spelers en dan- sers. Dansers hebben een heel groot licha- melijk bewustzijn, acteurs moet je daarvan overtuigen. Zij zijn geneigd om elke stilte vol te tillen. Tekst is een belangrijk ingre- dient, maar ik vind het ook mooi om din- gen niet te zeggen.

"In mijn voorstellingen draait het vaak meer om beweging en geluid dan om taal. Dat is niet zozeer de invloed van Wim Vandekeybus, waar ik nog voor heb gewerkt heb als dramaturg, dan wel die van de makers die ik in mijn jonge jaren bezig heb

gezien: Anne Teresa De Keersmaeker, Jan Fabre, The Wooster Group... Later, tijdens mijn opleiding in Maastricht, bleek heel snel dat ik het vreselijk vond om een tekst te moeten spelen zoals hij daar stond. Dan werd alles voor mij beslist, ik wilde speel- ruimte creëren. Daarom ben ik zelf radicale bewerkingen beginnen te maken.

'Op mijn bakkes gaan'

"Ik weet eigenlijk van mezelf niet hoe mijn kunst evolueert. Veel thema's komen terug, mijn beeldtaal blijft mijn beeldtaal. Ik heb weleens gehoord dat ik genereuzer zou geworden zijn tegenover mijn publiek. Misschien is dat zo. Ik ben als maker in ieder geval rustiger. Vroeger lag ik elke nacht wak- ker tijdens de repetities, nu nog maar af en toe. De onrust en de onzekerheid blijven natuurlijk altijd. Gisteren dacht ik nog: dit keer ga ik echt op mijn bakkes. Maar dan lig je te woelen, en 's anderendaags vertrek je

met een nieuw plan naar de repetitie.

"Ik ben bijna tweenvestig, en ik kan nu beter met mezelf leven dan twintig jaar geleden, ja. Hoe ik dat geregeld heb gekre- gen, zou ik eigenlijk niet weten. Ik heb mezelf meer geaccepteerd, denk ik. Ik kan met mezelf lachen, en dat is fijn. Ik blijf een perfectionist, maar ik kan beter kiezen wat ik aan mijn hart laat komen, en wat niet.

"Ik heb geleerd dat ik een vrouw van con- trasten ben. Ik ben geen donker en zwaar- moedig mens, maar in het maken heb ik die kleur wel nodig. Ik werk heel graag met een grote groep mensen, maar ik ben ook graag alleen. Soms ga ik een week in een huis in de Ardennen zitten om te schrijven. Dat is mijn manier om de batterijen weer op te laden.

"Ik droom ervan om misschien toch eens een opera te maken. Bij LOD, het gezelschap waar ik deel van uitmaak, hebben ze me dat al een paar keer gevraagd, en ik heb altijd gedacht: dat is niks voor mij. Nu begint het toch al een klein beetje te jeuken. En welke hoop ik heb opgegeven? Om een staande ovatie te krijgen. (lacht) Dat leek mij altijd zo geweldig als ik dat vanuit het publiek meemaakte. Maar op mijn producties rea- geren mensen stevast heel verschillend. En mensen die het mooi vinden zijn door de natuur van mijn voorstellingen vaak te overdonderd om meteen in dat soort gretig enthousiasme uit te barsten. Jammer maar helaas." (lacht)

Pascal Platel over Inne Goris:

'Ze is doodeerlijk en heel integer, daarom heb ik haar én haar werk wreed graag. Ze is veel gevoeliger dan je bij een eerste ontmoeting misschien zou vermoeden. Ik vind haar sérieux ook mooi. Als wij samen zijn, vinden we mekaar altijd als vanzelf. We heffen mekaar op, zij en ik, een beetje yin en yang'

i Kipkappen, vanaf 24 september:
www.bronks.be
Moeder, Vader, Ik en Wij,
vanaf 21 september: www.hetpaleis.be